

חק לישראל – פרשת כי תשא יום ה'

תורה – שמות פרק ל'

(לב) על בשר אדם לא ייסף ובמתכנתו לא תעשו כמהו קדש הוא קדש יהיה לכם: (לב) על בשר אדם לא יתנשף ובדמותיה לא תעבדו כותיה קודשא הוא קודשא יהי לבון: (לג) איש אשר ירקח כמהו ואשר יתן ממנו על זר ונכרת מעמיו: (לג) איש אשר ירקח כמהו ואשר יתן ממנו על זר ונכרת מעמיו: (לג) גבר די יבסם דכותיה ודי יתן מניה על חלוני וישתעי מעמיה:

(לד) ויאמר יהוה אל משה קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבנה זכה בד בבר יהיה: (לד) ויאמר יהוה אל משה קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבנה זכה בד בבר יהיה: (לד) ואמר יי למשה סב לך בוסמין נטופא וטופא וחלבנתא בוסמין ולבנתא דכיתא מתקל במתקל יהי:

(לה) ועשית אתה קטרת רקח מעשה רוקח ממלח טהור קדש: (לה) ועשית אתה קטרת רקח מעשה רוקח ממלח טהור קדש: (לה) ותעבד יתה קטרת בוסמין בוסם עובר בוסמנו מערב דכי קודשא:

(לו) ושחקת ממנה הדק ונתתה ממנה לפני העדת באהל אשר אועד לך שמה קדש קדשים תהיה לכם: (לו) ושחקת ממנה הדק ונתתה ממנה לפני העדת באהל אשר אועד לך שמה קדש קדשים תהיה לכם: (לו) ותשחוק מנה ותדיק ותתן מנה קדם סהודיתא במשכו זמנא די אומן מימרי לך תמן קדש קודשין תהי לבון:

רש"י

בסם שריחו רע וקורין לו גלבנ"א (גאלבאון) ומנאה הכחוז בין סממני הטורות ללמדנו שלא יקל בעינינו לכרף עמנו באגודת הענוותינו ותפלותינו את פושעי ישראל שיהיו נמנין עמנו: סמים – אחרים: ולבנה זכה – (כריתות ו) מכאן למדו רבותינו י"א סממנין נאמרו לו למשה בסיני מיעוט סמים שנים נטף ושחלת וחלבנה ג' הרי ה'. סמים לרבות עוד כמו אלו הרי עשר. ולבנה הרי י"א ואלו הן הצרי והאפורן החלבנה והלבונה מור והקיעה שזולת נרד וכרכס הרי ח' שהשזולת ונרד אחד שהנרד דומה לשזולת. הקושט והקילופה והקנמון הרי י"א. צורית כרשינה אינו נקטר אלא צו שפין את האפורן ללבנה שחאה נאה: כל צד יהיה – אלו הארבעה הנזכרים כאן יהיו שוין משקל במשקל כמשקלו של זה כך משקלו של זה וכן שנינו הצרי והאפורן החלבנה והלבונה משקל שבעים

(לז) לא ייסך – בשני יודין לשון לא יפעל כמו (דברים ו') למען ייטב לך: על בשר אדם לא ייסך – מן השמן הזה עצמו: ובמתכנתו לא תעשו כמהו – (כריתות ה) בסכוס סממניו לא תעשו אחר כמוהו במשקל סממניו הללו לפי מדת היון שמן אצל אס פחת או רבה סממניו לפי מדת היון שמן מותר ואף העשוי במתכנתו של זה אין הסך ממנו חייב אלא הרוקחו: ובמתכנתו – לשון חשבון כמו (שמות ה) מתכנת הלבנים וכן במתכנתה של קטורת:

(לח) ואשר יתן ממנו – מאותו של משה: על זר – שאינו אורכ כהונה ומלכות:

(לד) נטף – הוא צרי ועל שאינו אלא שרף הנוטף מעלי הקטף קרוי נטף ובלע"ז גומ"א (גוממיה) והצרי קורין לו טריאק"ה (טהעריאק): ושחלת – שורש צס חלק ומאהיר כאפורן ובלשון המשנה קרוי אפורן וזהו שחרגס אונקלוס וטופרא: וחלבנה –

חק לישראל – פרשת כי תשא יום ה'

המים וכל דבר שהאדם רואה לערב יפה יפה מהפכו באלכזע או בצזן: ממלח טהור קדש – ממולח יהיה וטהור יהיה וקדש יהיה: (לו) ונתתה ממנה וגו' – היא קטרת שבכל יום ויום שעל מזבח הפנימי שהוא צהאל מועד: אשר אועד לך שמה – כל מועדי דבור שאקבע לך אני קובעם לאותו מקום:

צבעים מנה ולשון צד נראה צעיני שהוא לשון יחיד אחד בחד יהיה זה כמו זה: (לה) ממלח – כתרנומו מעורב שיערב שחיקתו יפה יפה זה עם זה ואומר אני שדומה לו (יונה א) וייראו המלחים (יחזקאל כז) מלחך וחובלך על שם שמהפכין את המים במשטות כשמנהיגים את הספינה כאדם המהפך צקף ציאים טרופות לערבן עם

נביא – מלכים א' פרק יח' מא'–מה'

(מא) ויאמר אליהו לאחאב עלה אכל ושתה כי קול המון הגשם: (מא) ואמר אליהו לאחאב סק אכול ושתי ארי קל אתרגושת מטרא: (מב) ויעלה אחאב לאכל ולשתות ואלהו עלה אל ראש הכרמל ויגהר ארצה וישם פניו בין ברכו (ברכיו): (מב) וסליק אחאב למיכל ולמשתי ואלהו וסליק לריש טורא דכרמלא ונחין לארעא ושוי אפוהי בין ברכוהי: (מג) ויאמר אל נערו עלה נא הבט דרך ים ויעל ויבט ויאמר אין מאומה ויאמר שב שבע פעמים: (מג) ואמר לעולימיה סק כען סכי לאורח מערבא וסליק וסכא ואמר לית מדעם ואמר טוב שבע זמנין: (מד) ויהי בשבעית ויאמר הנה עב קטנה ככה איש עלה מים ויאמר עלה אמר אל אחאב אסר ורד ולא יעצרכה הגשם: (מד) והוה בזמנא שביעיתא ואמר הא עננא סליק זעירא כפיסת יד גבר סליק ממערבא ואמר סק אמר לאחאב אזדרז וחותר ולא יעכבינך מטרא: (מה) ויהי עד פה ועד פה והשמים התקדרו עבים ורוח ויהי גשם גדול ויךב אחאב וילך יזרעאלה: (מה) והוה דמזדרז ונחית ושמיא אתחפיואו עננא ורוחא והוה מטר סגי ורכיב אחאב ואזל ליזרעאל:

רס"י

(מז) ויגהר ארלה – תי' יונתן ונחין לארעא, להתפלל על הגשמים: (מז) אכור ורד – אכור מרכבותיך ורד מהר הכרמל לשוב לביתך, פן ידחק אותך הגשם זלךך: (מז) עד כה ועד כה – בתוך שהלך השליח ובתוך שאסר המרכבה, והשמים התקדרו:

כתובים – משלי פרק יט' יז'–כא'

(יז) מלזה יהוה חונן דל וגמלו ישלם לו: (יז) מן דבעי דנוזף לאלהא מתרחם על מסכנא ופורענותא טבתא משלם ליה: (יח)

חק לישראל – פרשת כי תשא יום ה'

יִסַּר בְּנֵךְ כִּי יֵשׁ תִּקְוָה וְאֵל הִמִּיתוּ אֶל תְּשֻׁא נַפְשֶׁךָ: (יח) רדי בדרך מטול דאית סכויא ולמיתותיה לא תרים נפשך:
 (יט) גָּרַל וְגָדַל חֲמָה נִשְׂא עֲנֵשׁ כִּי אִם תַּעֲצִיל וְעוֹד תּוֹסֶף: (יט) גברא חמתנא מקבל תכא ובמה דמתעלי על טועניה מוסיף:
 (כ) שְׁמַע עֵצָה וְקַבֵּל מוֹסֵר לְמַעַן תִּתְחַבֵּם בְּאַחֲרֵיתֶךָ: (כ) שמע עצתא וקבל מדרותא מטול דתתחבם בסופך:
 (כא) רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ וְעֵצַת יְהוָה הִיא תִּקּוּם: (כא) סגיען מחשבתא בלביה דגברא ועצתא דאלהא היא תקום:

רש"י

(יז) מלזה ה' חונן לך וגמולו יצלם לך – כשיחלה ויטה למות לך דקחו מליצה עליו לפני מדת הדין לומר העני היתה נפשו מפרכסת ללאת ברעב וזה פרנסה והחזיר' לגופה אף אני אחזיר לך נפשו:
 (יח) יסר בנך כי יש תקוה ואל המיתו אל תשא נפשך – אל תכהו מכת מות:
 (יט) גדל חמה נשא עונש וגו' – אם תעזיר על חמתך ותציל את שונאך אם ראת רעה צאה לך עוד תוסיף ימים וטובה:

משנה – מנחות פרק ז'

(א) התורה היתה באה חמש סאין ירושלמיות, שהן שש מדבריות, שתי איפות, והאיפה שלש סאין, עשרים עשרון, עשרה לחמץ ועשרה למצה. עשרה לחמץ, עשרון לחלה. ועשרה למצה, ובמצה שלשה מינין, חלות ורקיקין ורבוכה, נמצאו שלשה עשרונות ושליש לכל מין, שלש חלות לעשרון. במדה ירושלמית היו שלשים קב, חמשה עשר לחמץ, וחמשה עשר למצה. חמשה עשר לחמץ, קב וחצי לחלה. וחמשה עשר למצה, והמצה שלשה מינין, חלות ורקיקים ורבוכה, נמצאו חמשת קבים לכל מין, שתי חלות לקב:

ב, לפי שהיה זה שמן כנגד החלות והרקיקים: נמצאו שלשה עשרונות ושליש לכל מין ומין – שבמנה: שלש חלות לעשרון – דהו להו עשר חלות לשלשה עשרונות ושליש: במדה ירושלמית – שלא היו זה עשרונות אלא קבים, הו הגך חמש סאין שלשים קבין. שהסאה ששה קבים. ובגמרא צברייתא מיייתי מגזירה שוה שכל מין ומין מארבעה מינים שבתורה היו באים עשר חלות, ואמרו, נאמר כאן והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לה', ונאמר בתרומת מעשר וממנו תרומה לה', מה להלן אחד מעשר, אף כאן אחד מעשר. ולמדנו שמיין אחד של חמץ היה

רע"ב – (א) התורה חמש סאין ירושלמיות שהן שש מדבריות – חמש סאין של ירושלמיות הן שש מאותן שהיו במדבר בימי משה. שהוסיפו על המדה שהיתה בימי משה שות. דקיימא לן מוסיפין על המדות ואין מוסיפין יותר משות. ואותו שות הוא שות מלכר: שתי איפות – כלומר, הגך שש סאין הם שתי איפות, שהם עשרים עשרון, שהרי בכל איפה עשרה עשרונות: עשרה לחמץ – עשרה עשרונים לעשר חלות חמץ שבתורה: רבוכה – חלוטה במים רותחין קרויה רבוכה. ורמז"ס פירש, רבוכה מרובה בשמן וקלויה

חק לישראל – פרשת כי תשא יום ה'

עשרה עשרונים כנגד שלשה מינים של מלה, כדכתיב (ויקרא ז) על לחם חמץ, אמרה תורה

(ב) המלוואים היו באים במצעה שבתודה, חלות ורקיקים ורבוכה. הנזירות היתה באה שתי ידות במצעה שבתודה, חלות ורקיקים, ואין בה רבוכה, נמצאו עשרה קבים ירושלמיות, שהן ששה עשרונות ועדוין. ומפלן היה נוטל אחד מעשרה תרומה, שנאמר (ויקרא ז), והקריב ממנו אחד מפל קרבן תרומה לה'. אחד, שלא יטול פרוס. מפל קרבן, שיהיו כל הקרבנות שוין, ושלל יטול מקרבן לחברו. לכהן הזורק את דם השלמים לו יהיה, והשאר נאכל לבעלים:

שבתודה היו חמשה עשר קצין, והוא להו עשרה שני ידות של חמשה עשר: שהן ששה עשרונות ועדוין – כלומר, ועוד שנסף עליהן. שהרי היו שלשה עשרונים ופליש לכל מין כדאמרן לעיל גבי מלה שבתודה, נמלא לשני מינים ששה עשרונות ושני שלישי עשרון. והיינו דקאמר ששה עשרונות ועדוין: ומכאן – מכל ארבעה מינים שבתודה היו הכהנים נוטלים אחד מעשרה תרומה: שלא יטול פרוס – שזכר וחתוך: שיהיו כל הקרבנות שוין – המינים יהיו שוין, עשר חלות לכל מין: שלא יטול תרומה מקרבן על חזרו – שאם היו ממין זה חמשה וממין זה חמשה עשר, נמלא מפריש מזה על זה:

רע"ב – (ג) המלוואים – שהיו צימי משה כשנתחנך אהרן וצניו לכהונה: היו באים כמלה שבתודה חלות ורקיקים ורבוכה – דכתיב במלוואים (ויקרא ח) ומסל המזות אשר לפני ה' לקח חלת מלה אחת וחלת לחם שמן אחת ורקיק אחד, חלת מלה אלו חלות, וחלת לחם שמן זו רבוכה דמוסיף זה שמן כנגד חלות ורקיקים, ורקיק זה רקיק: נזירות – לחמי נזיר, שנאמר (במדבר ו) וסל מזות סולת חלות בלולות בשמן ורקיקי מזות משוחים בשמן. ורבוכה לא הזכיר שם: שני ידות – שני חלקים של מיני מלה שבתודה היו בנזירות. וכדמפרש ואזיל: נמלאו – לנזירות: עשרה קצין – שהרי בשלשה מיני מלה

(א) השוחט את התודה בפנים, ולחמה חוץ לחומה, לא קדש הלחם. שחטה עד שלא קרמו בתנור, ואפלו קרמו כלן חוץ מאחד מהן, לא קדש הלחם. שחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה, קדש הלחם. שחטה ונמצאת טרפה, לא קדש הלחם. שחטה ונמצאת בעלת מום, רפי אליעזר אומר, קדש, וחכמים אומרים, לא קדש. שחטה שלא לשמה, וכן איל המלוואים וכן שני כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן, לא קדש הלחם:

הבית ושם אופים המנחות, ועל שם כך היו קורים לו בית בגי, לשון פת בג המלך: עד שלא קרמו בתנור – לאו לחם נינהו אלא עיסה בעלמא: שחטה – על מנת לאכלה חוץ לזמנה, קדש הלחם ונפגל. על מנת לאכלה חוץ למקומה, קדש הלחם ונפסל. וטעמא דקדש הלחם, משום דפסולו בקודש, וקיימא לן כל שפסולו בקודש הקודש מקבול: שחטה ונמאלת טריפה לא קדש הלחם – דפסולו קודם שחיטה הוא: שחטה ונמאלת בעלת

רע"ב – (ג) השוחט את התודה בפנים – לפנים מן העזרה: ולחמה חוץ לחומה – בגמרא מוקמינן לה חוץ לחומת בית פאגי. רבותי פירשו חוץ לחומה החיצונה של ירושלים. [אבל חוץ לעזרה קדוש]. ואע"ג דכתיב (ויקרא ז) והקריב על זבח התודה חלות, דמשמע לכאורה שיהא הלחם אכלה בשעת זביחה, לא דרשינן על בסמוך. והרמב"ם גורס בית בגי. ומפרש שהוא מקום קרוב להר הבית אלא שהוא חוץ לחומת הר

חק לישראל – פרשת כי תשא יום ה'

קרבנו על זבח תודת שלמיו, על זבח שנזבח לשם תודת שלמיו: וכן איל המלוואים – לפי שהם היו תחלה לכל הקרבנות, נקט איל המלוואים. והוא הדין לאיל נזיר. דמלוואים כקרבן יחיד הן חשובים:

(ד) נִסְכֵינִי שֶׁקָדְשׁוֹ בְּפָלִי וְנִמְצָא הַזֶּבַח פָּסוּל, אִם יֵשׁ זֶבַח אַחֵר, יִקְרְבוּ עִמּוֹ. וְאִם לֹא, יִפְסְלוּ בְּלִינָה. וְלֹד תְּוֹדָה וְתִמְוֹרְתָהּ, וְהַמִּפְרִישׁ תְּוֹדָתוֹ וְאַבְדָּהּ וְהַפְרִישׁ אַחֲרֵת תַּחֲתֶיהָ, אֵינָן טְעוּנֵינִי לָחֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ז), וְהַקְרִיב עַל זֶבַח הַתְּוֹדָה, הַתְּוֹדָה טְעוּנָה לָחֶם, וְלֹא וְלֹדָה וְלֹא חֲלִיפְתָהּ וְלֹא תִמְוֹרְתָהּ טְעוּנֵינִי לָחֶם:

באותה שעה, נעשה כמו שנפסלו בלינה ופסולים. והכי מפרש מתניתין בגמרא. וכל זמן שלא נתקדשו נסכים בכלי, אע"פ שנשחט הזבח, יכולים להקריב נסכים אפילו אחר כמה ימים. דקיימא לן מביא אדם קרבנו היום ונסכו אפילו אחר כמה ימים. בין נסכים של יחיד בין נסכים של צבור. וכן מורע מביא אשמו היום, ולוג שמן שלו לאחר כמה ימים: ולד תודה – שהפריש תודה מעוברת וילדה: וכן המפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה אינה טעונה לחם – הראשונה, אם נמאלת לאחר הקרבת שניה. וכן שניה אם נמאלת הראשונה קודם הקרבתה והקריב ראשונה, שוב אין השניה טעונה לחם: חליפתה – היינו מפריש תודה ואבדה והפריש אחרת תחתיה: תמורתה – כגון שעומדת בעין ואומר זו תמורת זו, וכתוב (ויקרא כז) והיה הוא ותמורתו יהיה קודש:

(ה) הָאוֹמֵר הֲרִי עָלַי תְּוֹדָה, יָבִיא הִיא וְלַחֲמָה מִן הַחֲלִין. תְּוֹדָה מִן הַחֲלִין וְלַחֲמָה מִן הַמַּעֲשֵׂר, יָבִיא הִיא וְלַחֲמָה מִן הַחֲלִין. תְּוֹדָה מִן הַמַּעֲשֵׂר וְלַחֲמָה מִן הַחֲלִין, יָבִיא. (התודה) הִיא וְלַחֲמָה מִן הַמַּעֲשֵׂר, יָבִיא. וְלֹא יָבִיא מִחֲטֵי מַעֲשֵׂר שְׁנֵי, אֲלָא מִמַּעֲוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי:

איחייב ליה בלחם, הלכך האי דמהדר ואמר לחמה מן המעשר לאו כלום הוא: תודה מן המעשר ולחמה מן החולין יביא – כלומר, יביא כמו שגדר. ולאו חובה. דכל שכן אם יביא שניהם מן החולין דשפיר עבד. אלא אם ראה להביא כמו שגדר, יביא: ולא יביא הלחם מחטי מעשר שני עצמו – ללחם דומיא

מוס רבי אליעזר אומר קדש – בגמרא מוקי לה בדוקין שבעין, דבכי האי מומא סבר רבי אליעזר דאם עלו לא ירדו הואיל ואין מומן ניכר, הלכך קדש הלחם. ואין הלכה כרבי אליעזר: שלא לשמה – לא קדש הלחם, דכתיב (ויקרא ז) על חלות לחם חמץ יקריב

רע"ב – (ד) נסכים שקדשו בכלי – לאו דוקא בכלי. שאין נסכים מתקדשים ליפסול ביואל ובלינה ואע"פ שקדשו בכלי, אלא בשחיטת הזבח, דכתיב זבח ונסכים, הנסכים תלויים בזבח: ונמצא הזבח פסול – שנפסל בזריקה. דאילו בשחיטה נפסל, לא קדשו נסכים: אם יש גם זבח אחר יקרב עמו – בנסכים של צבור מוקמינן לה למתניתין, משום דלזב בית דין מתנה עליהם, אם הורכבו לזבח זה הורכבו ואם לאו יהיו לזבח אחר, אבל בנסכים של יחיד אין כשרים לזבח אחר. ואפילו נסכים של צבור אין קרבים עם זבח אחר אלא אם כן היה אותו זבח כשנפסל הזבח הראשון. אבל אם לא היה זבח בשעה שנפסל הזבח הראשון, אין קרבים עם הזבח האחר. ומתניתין חסורי מחסרא והכי קתני, יקרב עמו, כמה דברים אמורים שהיה זבח זבח באותה שעה, אבל אם לא היה זבח זבח

רע"ב – (ה) יביא היא ולחמה מן החולין – ולא מן המעשר. דכיון דאמר הרי עלי, הוי ליה דבר שבחובה, וכל דבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין: ואם אמר הרי עלי תודה מן החולין ולחמה מן המעשר יביא היא ולחמה מן החולין – ללחם נגרר אחר תודה, וכיון דאמר הרי עלי תודה מן החולין, בעל כרחיה

חק לישראל – פרשת כי תשא יום ה'

דְּסַלְמִים צַעֲיִן, מֵה שְׁלָמִים מִמַּעוֹת מַעֲשֶׂר שְׁנֵי וּלְאֵל מִמַּעֲשֶׂר שְׁנֵי עַלְמוֹ, אֲף לַחַס כּוֹן;
 (ו) מִנִּין לְאוֹמֵר הָרִי עָלַי תּוֹדָה, שְׁלֵא יִבִּיא אֱלֹא מִן הַחֲלִין, שְׁנַאֲמֵר (דְּבָרִים טז), וְזָבַחַת פֶּסַח לַה' אֱלֹהֶיךָ צֵאן וּבִקֵּר, וְהֵלֵא אֵין פֶּסַח בָּא אֱלֹא מִן הַכְּבָשִׂים וּמִן הָעֲזִים. אִם כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר צֵאן וּבִקֵּר, אֱלֹא לְהַקִּישׁ כָּל הַבָּא מִן הַבִּקֵּר וּמִן הַצֵּאן לְפֶסַח, מָה הַפֶּסַח שֶׁהוּא בָּא בְּחֻבָּה אֵינוֹ בָּא אֱלֹא מִן הַחֲלִין, אֲף כָּל דְּבָר שֶׁהוּא בָּא בְּחֻבָּה, לֹא יָבוֹא אֱלֹא מִן הַחֲלִין. לְפִיכָךְ, הָאוֹמֵר הָרִי עָלַי תּוֹדָה, הָרִי עָלַי שְׁלָמִים, הוּאִיל וְהֵם בָּאִים חֻבָּה, לֹא יָבוֹאוּ אֱלֹא מִן הַחֲלִין. וְהִנְסָכִים בְּכָל מְקוֹם לֹא יָבוֹאוּ אֱלֹא מִן הַחֲלִין:

רע"ב – (ו) מה פסח שהוא בא בחובה אינו בא אלא מן החולין – לפסח מצריים לא בא אלא מן החולין, שעדיין לא היתה להם שום תבואת מעשר שני שאין מעשר אלא משכנסו לאחר, ומה פסח מצריים לא בא אלא מן החולין, אף פסח דורות אינו בא אלא מן החולין, שהרי הוא אומר (שמות יג) ועבדת את העבודה הזאת בחודש הזה, שיהו כל עבודת החודש הזה כזה של מצריים: אף כל

דְּבַר לְבַחֲבָה נִמִּי כו' – לְפִיכָךְ, הָאוֹמֵר הָרִי עָלַי תּוֹדָה אוֹ שְׁלָמִים הוּאִיל וְהֵם בָּאִים חֻבָּה דְּקִרְאָמֵר הָרִי עָלַי, לֹא יָבוֹא אֱלֹא מִן הַחֲלִין: וְהִנְסָכִים – אֲפִילוֹ אִמֵּר הָרִי עָלַי לְהַבִּיא מִמַּעֲשֶׂר, לֹא יָבוֹא אֱלֹא מִן הַחֲלִין. דְּכִי שָׂרָא רַחֲמַנָּא לְחַוְוִי שְׁלָמִים מִמַּעֲשֶׂר הֵנִי מִיְלֵי שְׁלָמִים גּוֹפִיִּיהוּ דְּבִנֵי אֲכִילָה נִינְהוּ, אֲבָל נְסָכִים דְּכֻלִּיל הֵם, לֹא יָבוֹאוּ מִן הַמַּעֲשֶׂר:

גמרא – מנחות דף צט' ע"ב

וּמְנַלְן דְּמַעֲלִין אִמֵּר רַבִּי אַחָא בְּרִי יַעֲקֹב דְּאִמֵּר קִרְא אֵת מַחֲתוֹת הַחֲטָאִים הָאֵלֶּה בְּנַפְשׁוֹתֵם וְעִשׂוּ אוֹתָם רְקוּעֵי פָחִים צִיפּוּי לְמַזְבֵּחַ כִּי הִקְרִיבוֹם לִפְנֵי ה' וַיִּקְדְּשׁוּ וַיְהִיו לְאוֹת לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתַחֲלִילָה תִּשְׁמִישֵׁי מַזְבֵּחַ וְעַכְשִׁיו גּוֹפּוֹ שֶׁל מַזְבֵּחַ אִשֶׁר שִׁבְרַת וּשְׁמַתָּם בְּאֶרֶץ תְּנִי רַב יוֹסֵף מַלְמֹד שֶׁהַלּוֹחוֹת וּשְׁבָרֵי לּוֹחוֹת מוֹנַחֲיִן בְּאֶרֶץ מִכָּאן לְתַלְמִיד חֲכָם שֶׁשָּׂכַח תְּלַמּוּדוֹ מִחַמַּת אוֹנְסוֹ שֶׁאֵין נוֹהֲגִין בּוֹ מִנְהַג בְּזִיוֹן אִמֵּר רִישׁ לְקִישׁ פְּעָמִים שְׁבִיטוּלָה שֶׁל תּוֹרָה זֶהוּ יְסוּדָה דְּכֹתִיב אִשֶׁר שִׁבְרַת אִמֵּר לוֹ הַקַּב"ה לְמִשָּׁה יִישַׁר כַּחַךְ שֶׁשִׁבְרַת וְאִמֵּר רִישׁ לְקִישׁ תְּלַמִּיד חֲכָם שֶׁסָּרַח אֵין מְבִזֵּין אוֹתוֹ בְּפִרְהָסִיא שֶׁנֶּאֱמַר וְכִשְׁלַת הַיּוֹם וְכִשְׁלַת גַּם נְבִיא עִמָּךְ לַיְלָה כִּסְהוֹ כְּלִילָה וְאִמֵּר רִישׁ לְקִישׁ כָּל הַמִּשְׁכַּח דְּבַר אֶחָד מִתְּלַמּוּדוֹ עוֹבֵר בְּלֹא שְׁנֵאמֵי הַשְּׁמֹר לָךְ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ מֵאֵד פֶּן תִּשְׁכַּח אֵת הַדְּבָרִים וְכִדְרֵי אֲבִין אִמֵּר ר' אִילְעָא דְּאִמֵּר רַבִּי אֲבִין אִמֵּר ר' אִילְעָא כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר הַשְּׁמֹר פֶּן וְאֵל אֵינוֹ אֵלֹא לֹא תַעֲשֶׂה רַבִּינָא אִמֵּר הַשְּׁמֹר וּפֶן שְׁנֵי לְאוּיִן נִינְהוּ רַב נַחְמָן בְּרִי יִצְחָק אִמֵּר בְּשִׁלְשָׁה לְאוּיִן שֶׁנֶּאֱמַר הַשְּׁמֹר לָךְ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ מֵאֵד פֶּן תִּשְׁכַּח אֵת הַדְּבָרִים יְכוּל אֲפִי מַחֲמַת אוֹנְסוֹ ת"ל וּפֶן יִסְרוּ מִלְּבַבְךָ בְּמִסִּירָם מִלְּבוֹ הַכְּתוּב מְדַבֵּר רַבִּי דוֹסְתָאֵי בְּר'

חק לישראל – פרשת כי תשא יום ה'

ינאי אמר יכול אפילו תקפה עליו משנתו ת"ל רק ר' יוחנן ור' אלעזר דאמרי תרוייהו תורה ניתנה בארבעים ונשמה נוצרה בארבעים כל המשמר תורתו נשמתו משתמרת וכל שאינו משמר את התורה אין נשמתו משתמרת:

רש"י על הגמרא

זלשון כעס שמע מינה הסכימה עמו לעת	אשר שזרת ושמהם בארון – שישים השזרים
השכינה כשזיטל תורה ושיזרן כיון דנתכוין	בארון: שזיטולה של תורה – כגון שמזיטל
לטובה: תקפה – שלא יוכל להעמיד גירסא:	תורה להולאת המת ולהכנסת כלה זהו יסודה
רק – מיעוט הוא: נולדה בארבעים – אורת	כלומר מקבל שזר כאילו יושב ומייסדה
הולד לארבעים יום במסכת נדה (97 ב):	ועוסק בה שנאמר אשר שזרת ולא אמר ליה

זוהר – כי תשא דף קעד' ע"א

וקרא לו אהל מועד, וכי לא הוה בקדמיתא אהל מועד. אלא, בקדמיתא אהל סתם, השתא אהל מועד. מאי מועד. רבי אלעזר אמר לטב, רבי אבא אמר לביש, רבי אלעזר אמר לטב, מה מועד דאיהו יום חדוה דסיהרא, דאיתוספא ביה קדושה, לא שלטא בה פגימותא, אוף הכא קרי ליה בשמא דא, לאחזאה דהא אתרחיק מבינייהו, ולא אתפגים, ועל דא וקרא לו אהל מועד פתיב:

ורבי אבא אמר לביש, דהא בקדמיתא הוה אהל סתם, פמה דאת אמר (ישעיה לב) אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח. והשתא אהל מועד. בקדמיתא, למיהב חיון ארוכין לעלמין, דלא ישלוט בהו מותא. מפאן להלאה אהל מועד, פמה דאת אמר (איוב 6) ובית מועד לכל חי, השתא, אתייהב ביה זמנא וחיון קעזבין לעלמא. בקדמיתא לא אתפגים, והשתא אתפגים. בקדמיתא חברותא וזוגא לסהרא בשמשא, דלא יעדון. השתא אהל מועד, זוגא דלהון מזמן לזמן, ובגין כך וקרא לו אהל מועד, מה דלא הוה קודם:

רבי שמעון, הוה יתיב ליליא חדא, ולעי באורייתא, והוה יתבי קמיה רבי יהודה ורבי יצחק ורבי יוסי. אמר רבי יהודה, הא פתיב ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב. וקאמרינן דגרמו מותא עלייהו, מההוא זמנא ולעילא, ושלית בהו ההוא חוץא בישא, דאעדי ליה מנייהו בקדמיתא. ישראל תינת. יהושע דלא חטא, אתעדי מניה ההוא וינא עלאה דקביל עמהון בטורא דסיני, או לא:

חק לישראל – פרשת כי תשא יום ה'

ותא חזי, כד דאין קודשא בריה הוא עלמא, לא דן ליה אלא לפום דופן דבני נשא. ותא חזי, כד חב אדם באילנא דאכל מניה, גרם להווא אילנא, דשרי ביה מותא לכל עלמא, וגרם פגימו לאפרשא אתתא מפעלה, וקאים חובה דפגימו דא בסיהרא, עד דקיימן ישראל בטורא דסיני, כיון דקיימו ישראל בטורא (דף קצ"ד ע"ב) דסיני, אתעבר ההוא פגימו דסיהרא, וקיימא לאנהרא תדיר. כיון דחבו ישראל בעגלא, תבת סיהרא כמלקדמין לאתפגמא, ושלטא חויה בישא, ואחיד בה, ומשיך לה לגביה, ואתפגימת:

וכד ידע משה דחבו ישראל, ואתעברו מנייהו אינון זיינין קדישין, ידע ודאי, דהא חויה אחיד בה בסיהרא, לאמשכא לה לגביה, ואתפגימת. כדן אפיק ליה לבר. וכיון דקיימא לאתפגמא, אף על גב דיהושע קאים בעטרא דזיינין דילה, כיון דפגימו שריא בה, ואתהדרת כמה דאתפגימת בחובא דאדם, לא יכיל בר נש לאתקיימא. בר משה, דהוה שליט בה, ומותיה הוה בסטר אחרא. ועל דא לא הוה רשו בה, לקיימא ליהושע תדיר, ולא לאחרא. ועל דא אהל מועד קרי ליה, דהא שריא ביה זמן קציב, לכל עלמא:

ועל דא, דזא דמלה, אית ימינא לעילא, ואית ימינא לתתא. אית שמאלא לעילא, ואית שמאלא לתתא. אית ימינא לעילא, בקדושה עלאה. ואית ימינא לתתא, דאיהו בסטרא אחרא. אית שמאלא לעילא בקדושה עלאה, לאתערא דחימותא, לאתקשרא סיהרא, באתר קדישא לעילא, לאתנהרא: ואית שמאלא לתתא, דאפריש דחימותא דלעילא, ואפריש לה מלאנהרא בשמשא, ולא תקרבא בהדיה, ודא הוא סטרא דחויה בישא. וכד שמאלא דא דלתתא אתערא, כדן משיך לה לסיהרא, ואפריש לה מלעילא, ואתחשבת נהורא, ואתדבקת בחויה, וכדן שאיבת מותא לתתא, לכלא דאתדבקת בחויה, ואתדבקת מאילנא דחיי, ועל דא גרים מותא לכל עלמא. ודא הוא כד אסתאב מקדשא, עד זמנא קציב, דאתקנת סיהרא, ותבת לאנהרא, ודא הוא אהל מועד:

ועל דא יהושע לא מית, אלא בעיטא דנחש דא, דקריב ופגים משכנא כדקדמיתא. ודא הוא דזא דכתיב, (שמות לג) יהושע בן נון נער. דאף על גב דאיהו נער לתתא, לקבלא נהורא, לא ימיש מתוך האהל, כמה דאתפגים דא, הכי נמי אתפגים דא אף על גב דזינא קדישא הוה ליה, כיון דאתפגים סיהרא, הכי הוא ודאי לא אשתזיב בלחודוי מניה, מההוא גוונא ממש, ודא אתמר:

זכאין אינון צדיקיא, דינעין דזין דאורייתא, ומתדבקין בה באורייתא, ומקיימין קרא דכתיב, (יהושע א) והגית בו יומם ולילה וגו'. ובגינה זכון לחיי עלמא דאתי דכתיב, (דברים ל) כי הוא חייך ואורך ימיה וגו'.

חק לישראל – פרשת כי תשא יום ה'

הלכה – הרמב"ם הלכות תפילה פרק א'

(ה) כיון שגלו ישראל בימי נבוכדנצר הרשע נתערבו בפרס ויוון ושאר האומות ונולדו להם בנים בארצות הגוים ואותן הבנים נתבלבלו שפתם והיתה שפת כל אחד ואחד מעורבת מלשונות הרבה וכיון שהיה מדבר אינו יכול לדבר כל צורכו בלשון אחת אלא בשיבוש שנאמר ובניהם חצי מדבר אשדודית וגו' ואינם מכירים לדבר יהודית וכלשון עם ועם ומפני זה כשהיה אחד מהן מתפלל תקצר לשונו לשאול חפציו או להגיד שבח הקדוש ברוך הוא בלשון הקדש עד שיערבו עמה לשונות אחרות וכיון שראה עזרא ובית דינו כך עמדו ותקנו להם שמנה עשרה ברכות על הסדר שלש ראשונות שבח לה' ושלוש אחרונות הודיה ואמצעיות יש בהן שאלת כל הדברים שהן כמו אבות לכל חפצי איש ואיש ולצרכי הציבור כולן כדי שיהיו ערוכות בפי הכל וילמדו אותן ותהיה תפלת אלו העלגים תפלה שלימה כתפלת בעלי הלשון הצחה ומפני ענין זה תקנו כל הברכות והתפלות מסודרות בפי כל ישראל כדי שיהא ענין כל ברכה ערוך בפי העלג:

(ה) וכן תקנו שיהא מנין התפלות כמנין הקרבנות שתי תפלות בכל יום כנגד שני תמידין וכל יום שיש קרבן מוסף תקנו בו תפלה שלישית כנגד קרבן מוסף ותפלה שהיא כנגד תמיד של בקר היא הנקראת תפלת השחר ותפלה שכנגד תמיד של בין הערבים היא הנקראת תפלת מנחה ותפלה שכנגד המוספין היא נקראת תפלת המוספין:

מוסר – מספר שערי קדושה ח"ב שער ד'

תֵּאֲזוּת הַתַּעֲנוּגִים רָעָה מִכָּל הַנִּזְכָּר לְעֵיל כִּי בְהִיּוֹתוֹ גִּרְגָרָן יִבְיָאָהוּ לְיַד חֲמֻדָּה וְגִזְל וְשִׁבּוּעַת שָׁקֶר וְשִׁנְאָת הַבְּרִיּוֹת וְקִנְיָאָה דוֹמָה לְעֵשׂוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בראשית כ"ה) הַלְעִיטֵנִי נָא וְגו' וְעָלְיוֹ נֶאֱמַר (משלי כג) וְשִׁמְתָּ סִבִּין בְּלוּעָה אִם בְּעַל נֶפֶשׁ אֶתָּה כִּי עַל יְדֵי כֹן יֵאבֵל נְבִלּוֹת וְטִרְפוֹת וְכָל מֵאֲכָלוֹת אֶסְרוֹת וְכִתִּיב (קהלת ו') כָּל עֵמֶל הָאָדָם לִפְיָהוּ וְכִתִּיב (משלי י"ג) וּבָטָן רְשָׁעִים תִּחְסַר וְכִתִּיב (דברים ל"ב) וַיִּשְׁמַן יִשְׂרָאֵל וְגו' וַיִּטּוֹשׂ אֱלֹהֵי עֲשָׂהוּ כִּי מִבִּיאוֹ לְכַחוֹשׁ בָּשָׂם יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שִׁכְתוֹב (משלי ל') פֶּן אֲשַׁבַּע וְכַחֲשֵׁתִי וְאֶמְרָתִי מִי ה' וְעַל כָּל הַעֲבִירוֹת אֵין הַקָּטָן נֶעֱנֵשׂ וּבֶן סוֹרֵר וּמוֹרֵה שְׂאֵבֵל טָרְטִימָר בְּשֵׁר וְחֲצִי לוֹג יֵין נִסְקָל וְאֶמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָכוֹנָם לְבִרְכָה מְנַהֵג הַרְשָׁעִים (ישעי' כ"ב) אֲכֹל בְּשֵׁר וְשִׁתוֹת יֵין וְכו' וְכִתִּיב (סם) אִם יִכְפַּר הָעוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תָּמוּתוֹן וְאֶמְרוּ אֵלֵיהֶוּ וְזָכוֹנוּ לְבִרְכָה לְרַפִּי יְהוּדָה לֹא תִרְוִי וְלֹא תַחֲטָא:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, יונתן בן צדיקה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סוזנה מלכה בת שמואלה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.